

19 Μαΐου: Ημέρα μνήμης των θυμάτων της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου (1914 – 1923).

Μπορεί ο **Απατεώνας Δικτάτορας** της διπλανής Τουρκίας να βομβαρδίζει καθημερινά τους αγράμματους πληθυσμούς της ανατολής (50% συνόλου τουρκικού πληθυσμού) με τερατώδη ψέματα και νέο – οθωμανικές φαντασιώσεις.

Μπορεί κάθε χρόνο να εκστομίζει ανοησίες αντάξιες της έλλειψης μόρφωσης και παιδείας που τον διακρίνει – όπως φέτος στην Κερασούντα όπου ισχυρίστηκε πως «αυτά τα πάτρια εδάφη είχαν κατατροπώσει τις συμμορίες των Ποντίων».

Μπορεί να εξαπατά τους πάντες με «εκλογές» που δήθεν είναι τίμιες αλλά στην πραγματικότητα χειραγωγούνται με εκτεταμένη νοθεία διαφορετικών μορφών και με την βοήθεια αντάξιων «συνεργατών» ενός απατεώνα δικτάτορα: Σουλεϊμάν Σοϊλού, Χακάν Φιντάν, Φαχρετιν Αλτούν, Νουρεντίν Νεμπάτι, Ντεβλέτ Μπαχτσελί και ενός ολόκληρου ακόμα γαλαξία «αστέρων».

Όλα όμως αυτά και πολλά άλλα, δεν μπορούν ούτε να αλλοιώσουν έστω κατά ελάχιστο την ιστορική αλήθεια, ούτε να δημιουργήσουν άλλη που να μπορεί να αντέξει στον χρόνο. Τούτο διότι η ιστορική αλήθεια είναι κάτι σαν την ραδιενέργεια: Εκεί που νομίζεις πως έχει ενταφιαστεί, πετιέται ξαφνικά ολοζώντανη και αναλλοίωτη!

Οι 353.000 Έλληνες του Πόντου που δολοφονήθηκαν από τους Τούρκους την περίοδο 1914-1923, μαζί με εκατοντάδες χιλιάδες Ελλήνων του Πόντου που εκτοπίστηκαν από τις εστίες τους, καταγράφηκαν στην ιστορία με γράμματα που δεν σβήνονται, ούτε ξεθωριάζουν με το πέρασμα του χρόνου ούτε φυσικά αλλοιώνονται με την παρέμβαση ανιστόρητων ή αμόρφωτων πολιτικών.

Η Ελλάδα αναγνώρισε τη Γενοκτονία των Ποντίων στις 24 Φεβρουαρίου 1994, επί πρωθυπουργίας Ανδρέα Γ. Παπανδρέου και με ομόφωνη απόφαση της Βουλής των Ελλήνων έγινε νόμος του κράτους. Ακολούθησε η Κύπρος που στις 19 Μαΐου του ίδιου έτους αναγνώρισε το ειδικό έγκλημα με απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων. Στις 14 Μαρτίου 2010 ήταν η σειρά του Κοινοβουλίου της Σουηδίας, ενώ στις 24 Μαρτίου 2015 και μόλις έναν μήνα πριν από τα 100 χρόνια της Γενοκτονίας των Αρμενίων, η Εθνοσυνέλευση της Αρμενικής Δημοκρατίας αναγνώρισε το έγκλημα σε βάρος των Ελλήνων του Πόντου.

Παρ' όλο που το Ελληνικό Κράτος δεν έχει διατυπώσει ακόμα επίσημα το αίτημα για διεθνή αναγνώριση της **Γενοκτονίας όλων των Ελλήνων της Ανατολής**, υπάρχουν ανά τον κόσμο πόλεις και κοινοβούλια που έχουν ήδη αναγνωρίσει τη Γενοκτονία:

Στις 30 Απριλίου 2009 η Νότια Αυστραλία αναγνώρισε τα όσα υπέστησαν οι Έλληνες του Πόντου στις αρχές του 20ού αιώνα. Την 1η Μαΐου 2013 η Γερουσία της πολιτείας της Νέας Νότιας Ουαλίας στην Αυστραλία αναγνώρισε τη Γενοκτονία των **Ελλήνων του Πόντου, της Μ. Ασίας, των Αρμενίων και των Ασσυρίων** την περίοδο 1915-1922. Στις 12 Μαΐου 2013, η

Βουλή της αυστραλιανής πολιτείας με πρόταση του τότε πρωθυπουργού της Μπάρι Οφάρελ αναγνώρισε την **γενοκτονία των χριστιανών της Ανατολής**.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες την Γενοκτονία των Ποντίων έχουν αναγνωρίσει οι πολιτείες Νέα Υόρκη (19 Μαΐου 2002), Νιου Τζέρσεϊ (2 Σεπτεμβρίου 2002), Κολούμπια (8 Δεκεμβρίου 2002), Νότια Καρολίνα (10 Ιανουαρίου 2003), Πενσιλβάνια (12 Δεκεμβρίου 2003), Νόργουοκ (2004) Κλίβελαντ (11 Μαΐου 2005), Φλόριντα (20 Απριλίου 2005), Ρόουντ Άιλαντ (2008), Ιντιάνα (Δεκέμβριος 2014), Νότια Ντακότα (26 Φεβρουαρίου 2015), Δυτική Βιρτζίνια (24 Απριλίου 2016).

Στον Καναδά, το έγκλημα έχουν αναγνωρίσει το Μόντρεαλ, το Τορόντο, η Οτάβα, το Λασάλ, η Οσάβα, το Λαβάλ και τα διαμερίσματα του Villeray-Saint Michel-Parc Extension, στην ευρύτερη περιοχή του Μόντρεαλ. Στο πλευρό των Ποντίων έχουν σταθεί και τα δημοτικά συμβούλια των πόλεων Βανκούβερ και Ρεγγίνας, ενώ το δραστήριο Ελληνοκαναδικό Κογκρέσο ζητά από τον πρωθυπουργό της χώρας Τζάστιν Τριντό (και όχι μόνο) να αναγνωρίσει τη Γενοκτονία.

Στις 15 Δεκεμβρίου 2007, την Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου αναγνώρισε με ψήφισμά της η Διεθνής Ένωση Ακαδημαϊκών για τη Μελέτη των Γενοκτονιών (IAGS, International Association of Genocide Scholars). Έναν χρόνο νωρίτερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε αποδεχθεί και αναγνωρίσει το ειδικό έγκλημα, ενώ με ψηφίσματά τους έχουν προβεί σε αναγνωρίσεις και θεσμικά όργανα νεολαιών όπως αυτή του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στα τέλη Μαΐου του 2015.

Στις 19 Μαΐου 2023, σε εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν το Σωματείο Δράσης «Νίκος Καπετανίδης», η Ένωση Ελλήνων Ποντίων Κύπρου «Παναγία Σουμελά» με το Κέντρο Νεότητάς της και το Ινστιτούτο Ελληνικού Πολιτισμού Κύπρου και η οποία πραγματοποιήθηκε στο πολιτιστικό κέντρο «Αρχάγγελος» της Ιεράς Μονής Κύκκου (λίγο έξω από τη Λευκωσία), ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης, απηύθυνε ένα

χαιρετισμό εξαιρετικού ενδιαφέροντος και με πλήθος συμβολισμών, ο οποίος έχει ως εξής:

«Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω κάπως διαφορετικά την ομιλία μου απόψε, μεταφέροντας μια συγκλονιστική μαρτυρία που αποτυπώνει μια από τις τραγικότερες σελίδες του δράματος των Ελλήνων του Πόντου: τη σφαγή των νηπίων της Σάντας.

Γράφει ο αδερφός του καπετάν Ευκλείδη Κουρτίδη, θρυλικού ηγέτη κατά το ποντιακό αντάρτικο, ο Κώστας Κουρτίδης, στο ημερολόγιό του για τη νύχτα της 10ης προς 11η Σεπτεμβρίου 1921: Η νύχτα αυτή ήταν η πιο τρομακτική νύχτα που έζησα στη ζωή μου. Κάνοντας πρόχειρα προχώματα παραταχθήκαμε για μάχη. Γυναίκες και παιδιά (τριακόσιοι περίπου) μαζεύτηκαν λίγο πιο πάνω μέσα σε μια σπηλιά, τους οποίους φυλούσαν περίπου εκατόν είκοσι νέοι άοπλοι. Επί εννιά ώρες αγωνιζόμασταν ενάντια στον τουρκικό στρατό. Όταν ξημέρωσε και οι Τούρκοι ξεκίνησαν πάλι την επιχείρηση, αντίκρισαν επτά βρέφη σφαγμένα! Τότε ο ίδιος ο μέραρχος επικεφαλής έδωσε διαταγή στον τουρκικό στρατό να γυρίσει πίσω στη Σάντα λέγοντας: άνθρωποι που σκότωσαν τα παιδιά τους είναι αδύνατον να πιαστούν, είναι περιττό να μείνουμε άλλο εδώ». Για να σωθούν τα μεγαλύτερα παιδιά και οι οικογένειές τους, οι μητέρες της Σάντας αναγκάστηκαν να θυσιάσουν τα ίδια τους τα σπλάχνα, αφού τα νήπια έκλαιγαν και θα μπορούσε να γίνουν όλοι αντιληπτοί κατά την προσπάθεια διαφυγής τους από τους Τούρκους.

Αυτή η τραγική ιστορία συμπυκνώνει τον ανείπωτο πόνο και που βίωσαν οι Έλληνες του Πόντου. Ούτε οι κακουχίες, ούτε η πείνα ή οι ασθένειες στα τάγματα εργασίας ούτε οι απηνείς διωγμοί και οι μαζικές σφαγές μπορούν να περιγράψουν το ασύλληπτο μαρτύριο των Ποντίων τόσο γλαφυρά όσο η σφαγή των νηπίων της Σάντας και των άλλων νηπίων που θυσιάστηκαν κατά την προσπάθεια διαφυγής των Ελληνικών πληθυσμών.

Η Ολομέλεια του Ελληνικού Κοινοβουλίου, στις 24 Φεβρουαρίου 1994, ομοφώνως καθιέρωσε τη 19η Μαΐου ως ημέρα μνήμης των θυμάτων της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου από το 1914 μέχρι το 1923.

Μέχρι την έναρξη των διωγμών το 1914, οι περιοχές όπου ζούσαν οι Έλληνες του Πόντου γνώρισαν σημαντική εμπορική, οικονομική και πολιτιστική άνθιση. Λίγο πριν ξεκινήσουν την εθνική εκκαθάριση οι Νεοτούρκοι, οι Πόντιοι αριθμούσαν 700.000 και είχαν ιδρύσει περίπου 1400 σχολεία και πληθώρα θεάτρων και πολιτιστικών ιδρυμάτων. Ωστόσο, οι Νεότουρκοι μετά το ξέσπασμα του Α΄ παγκοσμίου πολέμου, με πρόσχημα την εθνική τους ασφάλεια, έθεσαν σε εφαρμογή ένα συντεταγμένο σχέδιο για τον αφανισμό των μη μουσουλμάνων κατοίκων της Αυτοκρατορίας επιδιδόμενοι σε ανελέητους διωγμούς σε βάρος των χριστιανικών πληθυσμών. Αφορμή για την επιδείνωση της κατάστασης αποτέλεσε η ήττα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στη Μάχη του Σαρίκαμισ από τη Ρωσική Αυτοκρατορία το 1915, για την οποία θεωρήθηκαν υπαίτιοι οι Έλληνες που υπηρετούσαν στον οθωμανικό στρατό. Το 1917 στη Ρωσία ξέσπασε η Οκτωβριανή Επανάσταση και ο Λένιν ανακάλεσε τα ρωσικά στρατεύματα, με αποτέλεσμα να ανακαταληφθούν εδάφη του Πόντου από τον τουρκικό στρατό. Αμείλικτα, εκδικητικά μέτρα λήφθηκαν τότε σε βάρος των Ελλήνων του Πόντου που εξαναγκάζονταν σε εκτοπισμό από τα παράλια και μεταφέρονταν μαζικά στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας. Οι Έλληνες Πόντιοι, όπως και άλλοι μη μουσουλμάνοι, στρατολογήθηκαν τότε σε τάγματα εργασίας, όπου οι συνθήκες ήταν τόσο άθλιες που ελάχιστοι επιβίωναν. Γερμανοί διπλωμάτες αναφέρουν σε έγγραφό τους προς το Βερολίνο με ημερομηνία τη 12η Μαΐου 1918 ότι περισσότεροι από 200 000 Έλληνες ηλικίας 15-48 ετών είχαν καταταγεί στα τάγματα εξόντωσης μέχρι το τέλος του 1917. Για να αποφύγουν την κατάταξη πολλοί κατέφευγαν στα βουνά.

Οι Τούρκοι τότε άρχισαν να κάνουν στάχτη ολόκληρα χωριά. Στην επαρχία της Κερασούντας έκαψαν δεκάδες ελληνικά χωριά μέσα σε τρεις μήνες. Δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι αναγκάζονταν να διανύσουν πεζοί πορείες προς την Άγκυρα και μεγάλος αριθμός πέθαναν από την εξάντληση

στη διαδρομή. Όσοι κατάφεραν να γλιτώσουν κατέφυγαν στη Ρωσική Αυτοκρατορία ως πρόσφυγες, ενώ οι υπόλοιποι Πόντιοι Έλληνες που ζούσαν ακόμη στην Οθωμανική Αυτοκρατορία ξεριζώθηκαν και μεταφέρθηκαν στην Ελλάδα σύμφωνα με τους όρους για ανταλλαγή πληθυσμών που προνοούσε η Συνθήκη της Λωζάνης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Είναι, επομένως, τουλάχιστον επαίσχυντες οι πρόσφατες δηλώσεις του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν κατά την προεκλογική ομιλία του στην Κερασούντα. Ο Ερντογάν είπε συγκεκριμένα ότι «τα πάτρια εδάφη της Κερασούντας είχαν κατατροπώσει τις συμμορίες των Ποντίων» και εξέφρασε την πεποίθηση ότι και «σήμερα η Κερασούντα θα κάνει κόλαση την πατρίδα για τους κλακαδόρους του όρους Καντρίλ και τους Γκιουλενιστές». Αντί να προκαλεί με τέτοιες δηλώσεις, ο Τούρκος Πρόεδρος θα έπρεπε να απολογηθεί για τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας που διέπραξαν οι πρόγονοί του. Αυτό του έχει υποδείξει άλλωστε ήδη από το 2006 και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο στην ετήσια έκθεσή του για την πρόοδο της Τουρκίας για την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναφέρει ρητώς ότι η Τουρκία θα πρέπει να συμβιβαστεί με το ιστορικό της παρελθόν και να αναγνωρίσει ότι όσα συνέβησαν σε βάρος Αρμενίων, Ασσυρίων και Ελλήνων του Πόντου, αρχικά από τους Νεότουρκους και στη συνέχεια από τους Κεμαλιστές αποτελούν πράξεις Γενοκτονίας.

Το 1948, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ψήφισε τη «Σύμβαση για την Πρόληψη και Καταστολή του Εγκλήματος της Γενοκτονίας», η οποία τέθηκε σε ισχύ το 1951. Στη Σύμβαση αυτή, η Γενοκτονία αναγνωρίζεται ως ένα διεθνές έγκλημα είτε σε καιρό ειρήνης είτε σε καιρό πολέμου, που δεν δικαιολογείται ούτε από τη στρατιωτική αναγκαιότητα ούτε από τους σκοπούς του πολέμου. Η τέλεση γενοκτονίας εκδηλώνεται διά της συλλογικής και άνευ διακρίσεως εξόντωσης των μελών μιας εθνικής, εθνοτικής, φυλετικής ή θρησκευτικής ομάδας.

Το 1996, ο διαπρεπής μελετητής Gregory Stanton όρισε τις οκτώ καταστάσεις γενοκτονίας. Και παρόλο που θα ανέμενε κανείς ότι η «εξόντωση» θα ήταν το τελικό στάδιο συντέλεσης μιας γενοκτονίας, ο Stanton ορίζει ως τελικό στάδιο την άρνηση. Χωρίς την αναγνώριση της ανυπολόγιστης βίας και των απωλειών που αντιμετώπισαν τα θύματα γενοκτονιών η διαδικασία της εξόντωσης συνεχίζεται με άλλη μορφή. Για το ίδιο συνηγορεί και η Διεθνής Ένωση Μελετητών Γενοκτονιών, η οποία αναφέρει πως «η άρνηση μιας γενοκτονίας αναγνωρίζεται παγκοίμως ως το έσχατο στάδιο γενοκτονίας, που εξασφαλίζει την ατιμωρησία για τους δράστες της γενοκτονίας, και ευαπόδεικτα προετοιμάζει το έδαφος για τις μελλοντικές γενοκτονίες». Στις 24 Απριλίου, ο Αμερικανός Πρόεδρος Biden αναγνώρισε τη γενοκτονία των Αρμενίων του 1915. Ίσως ο μεγαλύτερος αντίκτυπος αυτής της αναγνώρισης να είναι η αναγνώριση του τεράστιου πόνου των θυμάτων της γενοκτονίας και των απογόνων τους. Η γενοκτονία - και αναφέρομαι στο παράδειγμα των Αρμενίων, για να θυμίσω τις ίδιες υποχρεώσεις για τη γενοκτονία των Ποντίων- κληροδοτεί το αποτύπωμά της στον ψυχισμό των θυμάτων από γενιά σε γενιά. Η αναγνώριση είναι ένα θέμα ηθικής δικαίωσης, ένα ζήτημα της πολιτισμένης ανθρωπότητας.

Στην Κύπρο έχουμε βιώσει και εξακολουθούμε να βιώνουμε την τουρκική πολιτική για αλλοίωση της θρησκευτικής και πολιτιστικής ταυτότητας του τόπου μας. Κατά παράβαση διεθνών Συμβάσεων, η Τουρκία προωθεί την ισλαμοποίηση των κατεχομένων με τη σύληση εκκλησιών και άλλων ιερών χώρων και τη μετατροπή τους σε τεμένη και υποστατικά για άλλες χρήσεις. Πέραν των 520 εκκλησιών και μοναστηριών και όλα τα κοιμητήρια λεηλατήθηκαν και βεβηλώθηκαν στα κατεχόμενα «σε μια μαζική και συστηματική προσπάθεια που χαρακτηρίζεται ως «θεσμοθετημένη εξάλειψη», η οποία αποσκοπεί στην πλήρη εξαφάνιση της ελληνοχριστιανικής πολιτισμικής ταυτότητας. Βιώνουμε την ίδια στιγμή τον τουρκικό αναθεωρητισμό, την επεκτατική πολιτική, τις έκνομες ενέργειες στο Βαρώσι, τον εποικισμό της πατρίδας μας. Ο πόνος και ο σπαραγμός των Ποντίων μάς είναι οικείος, τον αναγνωρίζουμε και τον συμεριζόμαστε.

Η κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων με ομόφωνη απόφασή της έχει καθιερώσει τη 19η Μαΐου, ημέρα που ο Κεμάλ αποβιβάστηκε στη Σαμψούντα, ως ημέρα τιμής και μνήμης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού. Τιμούμε σήμερα το έπος που έγραψε με το αίμα του ο Ελληνισμός του Πόντου, την ηρωική αντίσταση των Ποντίων ενάντια στους φρικαλέους κατατρεγμούς που υπέστησαν από τους Τούρκους.

Σύσσωμος ο κυπριακός λαός καταδικάζουμε την τουρκική βαρβαρότητα σε βάρος των αδελφών μας του Ποντιακού Ελληνισμού. Σε βάρος της γης που γέννησε τον φιλόσοφο Διογένη τον Κυνικό, τον πατέρα της Ιστορίας Στράβων, τον αρχηγό της Φιλικής Εταιρείας Αλέξανδρο Υψηλάντη και τον αδερφό του Δημήτρη, και τόσους άλλους πρωτεργάτες των Γραμμάτων και του Πνεύματος, όπως τον Χάρη Ψωμιάδη που είχα την ευλογία να γνωρίσω από τις πρώτες μέρες που είχα πάει στις ΗΠΑ το 1993 για να σπουδάσω.

Κλείνοντας, θα ήθελα να συγχαρώ θερμά το Ινστιτούτο Ελληνικού Πολιτισμού, τον Σύλλογο Ελλήνων Ποντίων Κύπρου με αντιπροσωπεία του οποίου θα συναντηθούμε σύντομα για να δούμε όλα αυτά που έχετε αναφέρει, και τον Σύλλογο Δράσης «Νίκος Καπετανίδης» που με το έργο τους, με τη σημερινή εκδήλωση μεριμνούν, ώστε να παραμένουν ζωντανές οι θύμησες, η Ιστορία και οι παραδόσεις του Ποντιακού Ελληνισμού.

Να μου επιτρέψετε την ειδική αναφορά στο Σωματείο Δράσης Νίκος Καπετανίδης και να καλοσωρίσω τους εκπροσώπους του στην Κύπρο. Είχα τη μεγάλη τιμή να συμμετάσχω και να είμαι ο κύριος ομιλητής στην εκδήλωση που διοργάνωσαν στη Θεσσαλονίκη στις 19 Σεπτεμβρίου 2022, με τίτλο: «Η επί της Αγχόνης Ανάσταση», για τους Εθνομάρτυρες Πόντου και Κύπρου, Νίκο Καπετανίδη και Ευαγόρα Παλληκαρίδη, και γνωρίζω πάρα πολύ καλά τις αξιέπαινες προσπάθειες που καταβάλλουν.

Ο Δημήτρης Ψαθάς, ο γνωστός Έλληνας συγγραφέας και δημοσιογράφος, στο συγκλονιστικό έργο του «Η γη του Πόντου», όπου

εξιστορεί τους διωγμούς και την αντίσταση του Ελληνισμού της ιδιαίτερης πατρίδας του, έγραφε: «Να ρίξουμε τον πέπλο της λήθης στο παρελθόν, αλλά να ξέρουμε, όχι να κρύβουμε...».

Η οικοδόμηση, λοιπόν, της ειρήνης και της συμφιλίωσης θα είναι εφικτή, και είναι εφικτή αν βασίζεται σε στέρεα θεμέλια, μόνον εάν θέσουμε τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων, αποδεχθούμε την ιστορική αλήθεια και αναγνωριστούν τα εγκλήματα που έχουν γίνει».

Τα άρθρα που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΙΗΑ εκφράζουν αποκλειστικά τους συγγραφείς – μέλη του ΙΗΑ. Η ιστοσελίδα του ΙΗΑ δεν λογοκρίνει, ούτε επεμβαίνει σε άρθρα – κείμενα των μελών του ΙΗΑ.

[International Hellenic Association.](#)

Πηγή : <https://professors-phds.com/>